

Duurzame criteria in bestek laptops 2021

Onderstaande bepalingen werden opgenomen in het bestek voor laptops en desktops dat door District 09 werd gepubliceerd in 2021. De inhoud is geïnspireerd op het lerend netwerk duurzame ICT dat het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling in hetzelfde jaar organiseerde voor een 80-tal Belgische ICT aankopers.

De relevante bestekbepalingen rond duurzame thema's zijn terug te vinden onder bijlage 1. De medewerkers van District 09 hadden positieve ervaringen bij deze overheidsopdracht en hopen dat hun ervaringen een inspiratie mogen zijn voor andere aankopers:

Sarah Janssens over de geleerde lessen:

“Wat we vragen is realistisch. We hadden vooraf soms wat schroom om dit zo uitgebreid op te nemen omdat we vreesden dat dit inschrijvers zou afschrikken. Maar we waren aangenaam verrast dat leveranciers al heel wat doen rond duurzaamheid en we dus geen onoverkomelijke zaken vragen. Ze gaven wel allemaal aan dat het een van de eerste keren was dat er in een bestek zo uitgebreid en expliciet naar duurzame criteria wordt gevraagd. Ze nemen dit ook echt au sérieux.

Nu was er soms overlap tussen de beschrijving van de verschillende aspecten van duurzaamheid en wat er al in de beschrijving van het TCO-label zat. Naar een volgend dossier kunnen we misschien wel andere accenten leggen, zodat we makkelijker en duidelijker kunnen scoren, aanvullend op TCO.

Ook de scoring zelf zouden we eens moeten herbekijken of dit niet eenvoudiger kan.

Veel producenten/ inschrijvers leggen zichzelf normen op en doen of menen het misschien wel goed, maar zijn niet onafhankelijk. We vonden het moeilijk om dit objectief te beoordelen (maar wisten we vooraf wel dat dit zo zou zijn).

In een volgende bestek zouden we ook iets rond communicatie willen opnemen, om te zien welke ondersteuning leveranciers kunnen bieden in de communicatie over duurzaamheid naar onze eindgebruikers. Eén leverancier stelde dit spontaan voor en dit lijkt ons wel een meerwaarde. Andere leveranciers hadden hier nog geen ervaring mee.

Volgende keer moeten we expliciet in het bestek opnemen dat niet alleen de inschrijver maar ook de producent in gesprek gaat met Electronics Watch. Op een gegeven moment zaten we in een situatie waarbij een tussenpartner had ingeschreven en open stond voor een gesprek met EW (zoals ook in selectiecriteria vereist), maar waarbij de producent tijdens de verdere gesprekken expliciet aangaf dit niet te willen doen. In de Best and Final Offer (BAFO) is dit uiteindelijk wel recht getrokken.”

BIJLAGE 1: BESTKBEPALINGEN

1) Bij onderdeel basiscriteria/ kwaliteit:

1.1. Garantie:

De inschrijver geeft een garantie van minimaal 3 jaar voor laptops en desktops na levering, waarbij de garantie in de prijs van het product is inbegrepen. In een eerste optie geeft de inschrijver een prijs voor 4 jaar garantie en in een tweede optie de prijs voor 5 jaar garantie.

1.2. Levensduur en duurzaamheid batterij:

De batterij van de laptops behoudt na 500 oplaadcycli nog minstens 80% van zijn originele capaciteit.

De inschrijver moet de apparatuur voorzien van vooraf geïnstalleerde software om de status van de batterij te bepalen en te controleren en inzichtelijk te maken hoeveel cyclussen de batterij al opgeladen is. De software moet ook tips bieden voor gebruikers om de levensduur van de batterij te maximaliseren.

1.3. Standaardisatie van componenten:

De apparatuur moet ten minste één gestandaardiseerde USB Type-C aansluiting bevatten.

2) Bij onderdeel gezondheid en veiligheid van de gebruiker en ergonomie:

Verwijzingen naar het keurmerk TCO. In TCO zit ook o.a.

- Elektrische veiligheid, beperkte geluidsniveaus, elektrische en magnetische velden
- Ergonomisch ontwerp, beeldkwaliteit, instelbaarheid

3) Bij onderdeel duurzaamheid

District09 en Stad Gent hechten veel belang aan duurzame aankopen. Daarom staan in de basisvereisten van dit bestek al zaken opgenomen over kwaliteit, garantietermijn, ontwerp met oog op reparatiebaarheid,... Daarnaast stellen we hoge eisen aan ecologische, sociale en ethische aspecten bij de productie en het gebruik van de toestellen. Daarvoor zullen we de lijst van voorgestelde toestellen beoordelen op basis van de volgende thema's:

- 1) Algemeen
- 2) Levensduur
- 3) Milieu-impact bij productie
- 4) Energieverbruik
- 5) Transport
- 6) Afvalverwerking
- 7) Verpakking
- 8) Ethische en sociale verantwoordelijkheid

De inschrijver geeft mee in welke mate hij bij de levering van de verschillende toestellen rekening zal houden met de verschillende bovengenoemde aspecten. Naarmate de inschrijver kan aantonen dat zijn aankoop- en productieproces en de aangeboden toestellen minder milieubelastend en meer ethische/sociaal verantwoord zijn, zullen voor dit onderdeel meer punten worden toegekend (zie punt 6. gunningscriteria). Waar toepasselijk moeten de producten voldoen aan de meest recente normen.

De inschrijver beschrijft zijn antwoorden op deze duurzaamheidsthema's in een plan van aanpak van maximum 15 bladzijden dat door een jury zal worden beoordeeld ("Document m.b.t. duurzaamheid"). De inschrijver kan dit verder mondeling verduidelijken bij de toelichting van de offertes.

We verwachten dat de inschrijver één keer per jaar over deze duurzaamheidsaspecten rapporteert en in gesprek gaat met District09 om de vooruitgang te kunnen opvolgen. Zo kunnen we samen bekijken of de bepalingen in het bestek en de beschrijvingen in de offerte worden nageleefd en zo nodig kunnen verbeteren.

De thema's worden hieronder meer gedetailleerd beschreven.

3.1. Algemeen

3.1.1. TCO Certified

De inschrijver toont aan dat de aangeboden producten voldoen aan de meest recente criteria van het label TCO Certified of een gelijkwaardig label.

3.1.2. Milieumanagementsysteem

De inschrijver beschikt over een milieumanagementsysteem (ISO14001, EMAS certificatie of gelijkwaardig), en dit gedurende de volledige duur van de opdracht.

3.1.3. Toeleveranciers

De inschrijver beschrijft welke inspanningen hij aan zijn toeleveranciers vraagt op vlak van de verschillende duurzaamheidsaspecten.

3.2. Levensduur

De inschrijver toont aan dat de aangeboden toestellen ontworpen zijn voor een lange levensduur.

Meer specifiek:

3.2.1. Geplande veroudering

De inschrijver verklaart in een ondertekend document ("Document mbt Duurzaamheid veroudering") dat ze geen toestellen levert die gepland (geprogrammeerd) verouderd zijn.

3.2.2. Herstelbaarheid en aanpasbaarheid

Ontwerp met oog op uitbreiding en upgrade: De harde schijf en geheugen zijn makkelijk uit te breiden en te upgraden (zie technische vereisten).

Ontwerp met het oog op repareerbaarheid: De inschrijver moet ervoor zorgen dat de verbindings- of afdichtingstechnieken van de geleverde producten de reparatie en vervanging van kritieke componenten niet verhinderen. Voor notebooks gaat het om volgende onderdelen: batterij, beeldscherm/beeldschermmodule, opslag (SSD, HDD, RAM), externe/interne PSU, toetsenbord, systeem/moederbord. Deze onderdelen zullen niet door een eindgebruiker, maar door een techniker worden vervangen.

Eenvoudig demonteerbaar: De aangeboden toestellen zijn eenvoudig demonteerbaar met gangbaar gereedschap (courante verkrijgbare schroevendraaiers, knijptangen enz.) voor het vervangen van bepaalde onderdelen.

Reparatie instructies: De inschrijver levert na contractsluiting instructies aan over de beste reparatiemogelijkheden wanneer het product veelvoorkomende defecten vertoont (ongeacht of deze defecten binnen de garantie vallen). Deze instructies dienen overzichtelijk te zijn en in detail uit te leggen welke handelingen de inkoopende organisatie kan uitvoeren bij elk van deze defecten.

3.2.3. Reserveonderdelen

Beschikbaarheid: De inschrijver moet de beschikbaarheid van reserveonderdelen (kritieke componenten) garanderen gedurende minimaal 5 jaar vanaf de datum van aankoop.

De te vervangen onderdelen zijn: batterij, beeldscherm/beeldschermmodule, opslag (SSD, HDD, RAM), externe/interne PSU, toetsenbord en systeem/moederbord.

Kosteneffectiviteit van reserveonderdelen: De inschrijver engageert zich om reserveonderdelen buiten garantie aan een redelijke prijs aan te bieden. Dit om te vermijden dat bij te dure reserveonderdelen de aanstellende overheid toch richting nieuwe producten wordt geduwd.

3.3. Milieu-impact bij productie

De inschrijver toont aan dat er inspanningen worden geleverd om de milieu-impact bij productie van de toestellen te beperken. Meer specifiek:

3.3.1. Schadelijke stoffen

De inschrijver toont aan dat ze minimum de Reach verordening en de RoHS-richtlijn naleven.

De inschrijver toont aan dat ze stappen vooruit zetten om de schadelijke stoffen op de Chem SIN-lijst te verminderen.

De inschrijver beschrijft in het plan van aanpak welke inspanningen ze leveren en welke garanties ze geven om het gebruik van schadelijke stoffen bij de productie te verminderen. Schadelijke stoffen hebben onder andere betrekking op vlamvertragende stoffen, kwik, lood, cadmium, hexavalent chroom, PBB, PBDE enz.

3.3.2. Verantwoord winnen van (conflict)mineralen

Indien de inschrijver kan aantonen dat de in het product aanwezige (conflict)mineralen in de toeleveringsketen op verantwoorde wijze worden ontgonnen en daarbij hoge milieustandaarden respecteren, wordt dit hoger gewaardeerd. Het gaat om volgende (conflict)mineralen: kobalt, tantaal, tin, wolfram, goud (ook bekend als 3TG).

3.3.3. Gerecycleerd materiaal

We verwachten dat een deel van de gebruikte behuizing bestaat uit gerecycleerd materiaal. Dit wordt gemeten in verhouding tot het totale gewichtsaandeel aanwezig in de behuizing. De verhoudingen gelden als het gemiddelde voor alle aangeboden producten. De inschrijver levert bewijzen voor de hoeveelheid gerecycleerd materiaal in de aangeboden producten.

3.4. Energieverbruik

De inschrijver toont aan dat de energie-efficiëntieprestaties van de aangeboden producten hoog is. Meer specifiek:

3.4.1. EU-energielabel

Beeldschermen hebben bij voorkeur een EU energielabel uit de beste energieklassen. Hoe beter de energieklassen, hoe hoger dit gewaardeerd wordt.

3.4.2. Energy Star criteria

Voor laptops en computers is het Energy Star label of gelijkwaardig een minimum vereiste (zie ook technische vereisten).

3.4.3. Optimale instellingen voor energiebeheer

De inschrijver levert standaard de producten aan met optimale instellingen voor minimaal energiebeheer.

3.5. Transport

De inschrijver toont aan dat er inspanningen worden geleverd om de milieu-impact van het transport van de aangeboden producten wordt beperkt. Meer specifiek:

3.5.1. Internationaal

De inschrijver toont aan welke inspanningen er worden geleverd om het transport vanaf productie tot verdeler zo milieuvriendelijk mogelijk te organiseren.

3.5.2. Euronorm voertuigen

De toestellen worden bij District09 geleverd met een voertuig met euronorm 6 of beter.

3.5.3. Efficiëntie

De bestellingen worden maximaal gebundeld in tijd en per locatie.

6. Afvalverwerking

De inschrijver heeft een programma voor het voorkomen en verantwoord verwerken van elektronisch afval.

3.6.1. Programma afvalpreventie, hergebruik en recyclage

De inschrijver toont aan dat hij inspanningen levert om elektronisch afval te voorkomen.

De inschrijver draagt zorg voor de terugname van de toestellen die aangeboden worden door de opdrachtgevende overheid. De inschrijver beschrijft in het plan van aanpak op welke manier de

toestellen hergebruikt of verwerkt worden. Herstelling, upgrading en aanbieden van de toestellen voor hergebruik voor een tweede leven, worden hoger gewaardeerd dan ontmanteling van de toestellen en recyclage (van onderdelen). Schenking van dergelijke toestellen wordt hoger gewaardeerd dan verkoop. Recyclage wordt hoger gewaardeerd dan het aanbieden van de toestellen aan een erkend afvalverwerker. Het ontbreken van een systeem van afvalverwerking resulteert in een nulscore voor dit toepassingsgebied.

De inschrijver spant zich in voor het verantwoord verwerken van elektronisch afval, waarbij elektrisch afval ofwel binnen de EU moet worden verwerkt ofwel in een officieel erkende verwerkingsfaciliteit buiten de EU.

De inschrijver geeft aan wat de totale recycleerbaarheid van het toestel is. Hoe hoger het percentage recycleerbaarheid, des te hoger de waardering.

3.6.2. TCO Certified Edge of gelijkwaardig

Producten die het TCO Certified Edge label of gelijkwaardig label hebben, worden hoger gewaardeerd. Specifiek voor afvalverwerking houdt dit een e-waste compensatie. Dat betekent dat de merkeigenaar voor elk gefabriceerd product een gelijke hoeveelheid e-afval moet inzamelen in een land waar het niet op een verantwoorde manier wordt verwerkt. Het afgedankte product moet ook worden gerecycleerd in overeenstemming met de lokale wetgeving en de relevante EU-normen en voorschriften.

3.7 Verpakkingen

De inschrijver zorgt ervoor dat de milieu-impact van de verpakking van de aangeboden producten zo klein mogelijk is. Meer specifiek:

3.7.1. Herbruikbare transportverpakkingen

De inschrijver zal alle transportverpakkingen (paletten e.d.), tenzij anders gevraagd door de klant, zelf en zonder bijkomende kosten terug meenemen en aanwenden voor hergebruik ofwel recycleren.

De transportverpakkingen worden ofwel bij de levering, ofwel bij een volgende levering in het kader van dit contract meegenomen, zodat dit geen extra verplaatsing door de leverancier vraagt.

3.7.2. Materiaalverpakkingen

We verwachten dat de verpakking van de aangeboden producten voor 90 % bestaat uit gerecycleerde, hernieuwbare, composteerbare of herbruikbare materialen.

Bij alle verpakkingen worden schuimverpakking en microplastics (PU, PE, PP, PET, EVA...) verboden. Deze kunnen worden vervangen door alternatieve verpakkingsmaterialen zoals honingraat karton, papiervlokken of gerecycleerd plastic zakken gevuld met lucht.

Behalve voor de composteerbare verpakkingen wordt voor alle overige verpakkingen een afvalcircuit voor gescheiden ophaling gespecificeerd met het oog op hergebruik of recycling. Geen enkel verpakkingsonderdeel komt dus in het restafval of een verbrandings- of ander vernietigingscircuit terecht.

Voor de composteerbare verpakkingen zal met een erkend compostlabel (OK compost, OK biobased, OK biodegradable, Compostable...) worden gewerkt, en dit volgens EN 13432:2000

De productverpakkingen zijn eenvoudig met de hand te scheiden in de verschillende materialen.

3.7.3. Grootte verpakkingen

Verpakkingen worden zo klein mogelijk gehouden, zodat er geen onnodige lucht wordt getransporteerd.

4. Ethische en sociale verantwoordelijkheid

District09 (Stad Gent) wenst in het kader van deze raamovereenkomst een goed voorbeeld te stellen inzake het sociaal en ethisch verantwoord aankopen van ICT-hardware. Daarom verwachten we dat de inschrijver beschrijft welke maatregelen ze nemen voor het respecteren van mensenrechten en de bescherming van sociale rechten.

District09 (Stad Gent) heeft zich aangesloten bij de organisatie Electronics Watch, die de nodige ondersteuning zal voorzien. Deze raamovereenkomst hanteert de beproefde methodiek en modelclausules die werden ontwikkeld door Electronics Watch.

De hardware die District09 aankoopt of in gebruik neemt, moet geproduceerd worden overeenkomstig de voorwaarden opgenomen in de Electronics Watch contractvoorwaarden.

De inschrijver legt de volgende verbintenissen voor die aanvullende voorwaarden opleggen aan de uitvoering van deze opdracht:

- Electronics Watch contractvoorwaarden voor leveringscontracten (zie bijlage 17 : Duurzaamheid Electronics Watch)
- Openbaarmakingsformulier bij Electronics Watch contract (zie bijlage 18 : Duurzaamheid Openbaarmakingsformulier Electronics Watch)

Volgens deze voorwaarden is de contractant verplicht om 'due diligence' toe te passen, een doorlopend proces dat organisaties helpt risico's op het schenden van arbeids- en mensenrechten in de eigen organisatie en de bijbehorende productieketen in kaart te brengen om deze schendingen vervolgens te voorkomen, verminderen, herstellen en/of te compenseren.

In het jaarlijks overleg tussen de contractant en de aanbestedende overheid over de vooruitgang van de verschillende duurzaamheidscriteria, kan Electronics Watch aansluiten voor het luik over de naleving van arbeidsrechten conventies en mensenrechten en hoe dit kan verbeterd worden tijdens de uitvoering van de opdracht.

5. Selectiecriteria

District09 heeft een partnership met Electronics Watch over fair ICT. Daarom verwachten we dat elke inschrijver bereid is in dialoog te gaan met Electronics Watch. Inschrijvers en eventuele onderaannemers en/of fabrikanten die aangeven niet bereid te zijn om in dialoog te gaan, worden uitgesloten.

Meer info rond Electronics Watch vind je op volgende website: <https://electronicswatch.org>

6. Gunningscriteria

Gewicht t.o.v. totale score:

Omschrijving	Te halen score (100)
Prijs	35
Kwaliteit	35
Duurzaamheid	15
SLA & Support	15
	100

Duurzaamheid				
	Totaal aantal punten 15			
	Omschrijving	mogelijke score	gewicht	totaal
1	Algemeen	<i>0,2,4,6,8,10</i>	10	
2	Levensduur	<i>0,2,4,6,8,10</i>	20	
3	Milieu-impact bij productie	<i>0,2,4,6,8,10</i>	20	
4	Energieverbruik	<i>0,2,4,6,8,10</i>	5	
5	Transport	<i>0,2,4,6,8,10</i>	5	
6	Afvalverwerking	<i>0,2,4,6,8,10</i>	5	
7	Verpakkingen	<i>0,2,4,6,8,10</i>	5	
8	Sociale en ethische verantwoordelijkheid	<i>0,2,4,6,8,10</i>	20	
			90	0